

adviesrapport

Quickscan natuurtoets kruising N35 en Stationsweg, Haarle

Inventarisatie en toetsing in het kader van natuurwet- en regelgeving

Opdrachtgever

Gemeente Hellendoorn

Status

Concept

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets kruising N35 en Stationsweg, Haarle

Subtitel

Inventarisatie en toetsing in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode

22-351

Datum

26 oktober 2022

Status

Concept

Auteur(s)

S. (Silvio) Lindhout & A. (Anne) Gerritsma

Modellering & GIS

A. (Anne) Gerritsma

Tweede lezer

M. (Marco) van der Sluis

Opdrachtgever

Gemeente Hellendoorn

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Lindhout, S & A. Gerritsma (2022). Quickscan natuurtoets kruising N35 en Stationsweg, Haarle. Inventarisatie en toetsing in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 22-351. Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	7
1.2.1 Huidige situatie	7
1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
1.3 Leeswijzer	9
2. Wettelijk kader en methode	10
2.1 Wet natuurbescherming	10
2.1.1 Algemeen	10
2.1.2 Toetsingskader bestemmingsplannen	11
2.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	11
2.3 Onderzoeksmethode	12
2.3.1 Literatuuronderzoek	12
2.3.2 Quicksan veldbezoek	12
2.3.3 Toets gebiedsbescherming – N2000	12
2.3.4 Toets gebiedsbescherming – Natuurnetwerk Nederland	13
2.3.5 Toets soortbescherming	13
2.3.6 Toets houtopstanden	13
3. Gebiedsbescherming – Natura 2000	14
3.1 Relevante Natura 2000-gebieden	14
3.1.1 Ligging en afbakening Natura 2000-gebieden	14
3.2 Stikstofdepositie	15
4. Gebiedsbescherming – NNN	16
4.1 Situatie planlocatie	16
4.2 Beoordeling en conclusie	16
5. Soortbescherming	17
5.1 Flora	17
5.2 Zoogdieren	17
5.2.1 Vleermuizen	17
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren	18
5.3 Vogels	19
5.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	20
5.3.2 Overige vogels	20
5.4 Amfibieën	20
5.5 Overige soortgroepen	21
6. Houtopstanden	22
6.1 Bebouwde kom Wet natuurbescherming	22
6.2 Resultaten	22

6.3	Vervolgstappen	23
6.3.1	Meldings- en herplantingsplicht	23
6.3.2	Gemeentelijke regels	23

Geraadpleegde bronnen	24
------------------------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1 - Locatie wegvakken AERIUS-berekening

Bijlage 2 - AERIUS-berekening gebruiksfase

Bijlage 3 - Te kappen bomen

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Hellendoorn heeft het voornemen om ter hoogte van de kruising van de N35 en de Stationsweg bij Haarle een ongelijkvloerse aansluiting te realiseren. Voor deze realisatie moet het bestemmingsplan worden gewijzigd. Omdat uitvoering van het plan negatieve effecten kan hebben voor beschermde natuurwaarden is het voornemen getoetst aan natuurwet en -regelgeving. Deze rapportage dient ter onderbouwing van het nieuwe bestemmingsplan.

Gebiedsbescherming

- Gezien de aard en omvang van het voorgenomen plan en de afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden zijn – met uitzondering van stikstofdepositie – negatieve gevolgen op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten.
- Op basis van de opgestelde stikstofberekening worden negatieve gevolgen door stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden niet uitgesloten in de gebruiksfase. Voor de aanlegfase is onder de huidige wetgeving en jurisprudentie geen stikstofberekening benodigd.
- Vanwege de aard en omvang van de voorgenomen plannen, de afstand en tussenliggende elementen tot het Natuurnetwerk Nederland worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden op voorhand uitgesloten.

Soortbescherming

- Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Aantasting of verstoring van verblijfsplaatsen is niet aan de orde. Er is ook geen sprake van aantasting of verstoring van onmisbaar foerageergebied of vliegroutes.
- Binnen de invloedssfeer van het plan zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen of te verwachten.
- Broedbiotoop van algemene vogelsoorten is aanwezig en/of te verwachten in de vorm van opgaand groen zoals bomen en struiken. Tijdens de uitvoering van het project voortvloeiend uit het bestemmingsplan dient hier rekening mee gehouden te worden.
- In het plangebied ontbreken groeiplaatsen van beschermde flora en verblijfplaatsen en onmisbaar foerageergebied van beschermde amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden.

Houtopstanden

- De te kappen bomen maken onderdeel uit van een houtopstand zoals beschermd onder de Wet natuurbescherming en gemeentelijke kapverordening.

Advies en vervolgstappen

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd voorkomen worden. Dit is voor de te verwachten soorten mogelijk door de werkzaamheden in elk geval op te starten na half juli en voor begin maart. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half november worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Vervolgstappen voor vogels zijn niet aan de orde, mits rekening gehouden wordt met het broedseizoen. Zodoende vormt het onderdeel broedvogels geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.
- Vervolgstappen ten aanzien van Natura 2000-gebieden zijn nodig voor het onderdeel stikstofdepositie. Nadere onderzoek is noodzakelijk om na te gaan of vaststelling van het bestemmingsplan mogelijk is.
- Vervolgstappen ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland zijn niet aan de orde. Het NNN vormt geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.
- Een meld- en herplantplicht (Wnb/Omgevingsverordening Overijssel) en aanvragen van een omgevingsvergunning (Kapverordening Hellendoorn) zijn van toepassing op de houtopstanden binnen het plangebied. Bescherming van houtopstanden vormt geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Hellendoorn is in opdracht van Rijkswaterstaat en provincie Overijssel bezig met de voorbereidingen om ter hoogte van de kruising van de Almeloseweg (N35) en de Stationsweg bij Haarle een ongelijkvloerse aansluiting te realiseren. Voor de realisatie is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. De uitvoering van projecten voortvloeiend uit het bestemmingsplan gaat mogelijk gepaard met negatieve effecten op beschermde natuurwaarden. Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of plannen en projecten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden.

In opdracht van de gemeente Hellendoorn heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd om na te gaan welke mogelijke effecten als gevolg van de uitvoering van het nieuwe bestemmingsplan kunnen optreden op beschermde natuurwaarden. In voorliggend rapport worden de methode en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

1.2.1 *Huidige situatie*

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit de gelijkvloerse kruising tussen de Almeloseweg (N35) en de Stationsweg bij Haarle, de parallelwegen van de Almeloseweg en de agrarische percelen en bomenrijen direct grenzend aan één van deze wegen (zie figuur 1.1).

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron achtergrond: PDOK.

Het zuidelijk deel van het plangebied bestaat uit intensief beheerd grasland en het noordelijk deel uit intensief agrarisch akkerland. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door de spoorlijn Zwolle- Almelo. Het noordelijk en zuidelijk deel van het plangebied worden van elkaar gescheiden door de Almeloseweg (N35). In de noordoosthoek van het plangebied is een klein bosje aanwezig tegen het spoor aan en in het zuidelijk deel grenst het plangebied aan verschillende particulieren erven. Zowel de N35, de Stationsweg als de parallelwegen van de N35 zijn verharde wegen. De bermen langs deze wegen bestaan uit vooral grazige vegetatie. Zowel langs de zuidzijde van de zuidelijke parallelweg als de noordzijde van de noordelijke parallelweg ligt een greppel tussen de parallelweg en het agrarische gras- of akkerland. In de bermen langs de parallelwegen (en de N35) zijn bomen aanwezig. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen, permanent oppervlaktewater of rommelhoekjes aanwezig.

1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit het realiseren van een ongelijkvloerse kruising van de Almeloseweg (N35) en Stationsweg in de vorm van een viaduct. Midden op de N35 wordt een barriër aangebracht die zorgt dat het onmogelijk wordt om direct via de rijbaan van de N35 vanuit het zuiden (vanuit Haarle) richting Zwolle te rijden of vanuit het noorden (vanuit Luttenberg) richting Almelo te rijden. Verkeer vanuit Haarle kan in de nieuwe situatie via het viaduct aan de overkant/noordkant van de N35 komen en daar de N35 opgaan richting Zwolle. Verkeer vanuit Luttenberg kan in de nieuwe situatie via het viaduct aan de overkant/ zuidkant van de N35 komen en daar de N35 opgaan richting Almelo. Ook het verkeer van de noordzijde naar de zuidzijde van de N35 (en vice versa) gebruikt het viaduct in de toekomstige gebruiksfase.

Voor deze realisatie wordt de Stationsweg verlegd, zodat deze via een helling naar het viaduct wordt geleid. De nieuwe loop van de Stationsweg komt door twee agrarische percelen. Verder worden de parallelwegen van de Almeloseweg verlegd en wordt ook de aansluiting van de Stationsweg op de Almeloseweg verlegd (zie figuur 1.2).

Voor de realisatie van het viaduct en het verleggen van de verschillende wegtracés moeten enkele bomen worden gekapt en worden de bermen en de agrarische grond bewerkt.

Figuur 1.2 Schets van de toekomstige gebruiksfase. Bron: gemeente Hellendoorn.

1.3 Leeswijzer

Het juridische kader waarbinnen deze natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methode zijn beschreven in hoofdstuk 2. Hierna volgt een beschrijving van de verwachte effecten op natuurwaarden, waarbij in hoofdstuk 3 en 4 wordt ingegaan op de effecten op beschermde gebieden, in hoofdstuk 5 op effecten op beschermde soorten en in hoofdstuk 6 op effecten op houtopstanden. Daarbij is beschreven of en zo ja, welke vervolgstappen nodig zijn om overtreding van natuurwet- en regelgeving te voorkomen. Als laatste zijn de geraadpleegde bronnen opgenomen.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

2.1.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In kader 2.1 is een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaar rond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.

- Soorten waarvoor – op basis van de betreffende provinciale verordening – vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

Houtopstanden (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend buiten de bebouwde kom, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Er geldt een verbod op de kap als het voornemen daartoe niet (maximaal een jaar en minimaal een maand) vooraf is gemeld bij bevoegd gezag. Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant. De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Provinciale staten kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) gevelde opstand stond.

2.1.2 Toetsingskader bestemmingsplannen

Ten behoeve van vaststelling of wijziging van een bestemmingsplan dient (conform jurisprudentie¹) ten aanzien van Natura 2000 de Wet natuurbeschermingstoets uitgevoerd te worden. Deze is vastgelegd in artikel 2.7 lid 1 Wnb & artikel 2.8 lid 1 Wnb. Dit houdt kortweg in dat voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan moet worden nagegaan of (uitvoering van) het plan kan leiden tot mogelijk significant negatieve gevolgen op een Natura 2000-gebied. Volgens vaste jurisprudentie bestaat deze toets uit een vergelijking tussen de huidige feitelijke, planologisch legale situatie en de toekomstige maximale plansituatie.

Ten aanzien van soortbescherming is in de Wnb geen toetsingskader opgenomen ten aanzien van plannen. Voor soortbescherming wordt in het kader van plannen de uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd, die volgt uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met deze toets wordt de vraag beantwoord of de beschermingsregimes uit de Wnb de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staan. Vrij vertaald wordt bepaald of er een ontheffing nodig is en zo ja, of er uitzicht is op het verkrijgen van een Wnb-ontheffing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan.

2.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in provinciale verordeningen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wnb.

¹ ECLI:NL:RVS:2020:2318

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een omgevingsvergunning wordt verleend waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de bestemmingsplannen.

2.3 Onderzoeksmethode

2.3.1 Literatuuronderzoek

Om uit te zoeken of beschermde soorten en beschermde natuurwaarden met een instandhoudingsdoel binnen Natura 2000-gebieden bekend zijn binnen en in de omgeving van het plangebied is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij zijn onder andere bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en regionale verspreidingsatlassen, zoals de interactieve atlas van Overijssel (Provincie Overijssel, 2022) geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied van ruim vijf kilometer rondom het plangebied aangehouden en is gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten in de afgelopen tien jaar. Oudere waarnemingen geven een beeld van de potenties voor beschermde natuurwaarden.

2.3.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor een veldbezoek dat op 26 juli 2022 (droog, bewolkt, weinig wind en 20°C) is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek zijn het plangebied en directe omgeving (zone circa 50 meter vanaf het plangebied) onderzocht. Hierbij is aandacht besteed aan (potenties voor) binnen de Wnb beschermde soorten door te beoordelen of geschikt biotoop voor beschermde soorten aanwezig is. Naast een beoordeling van de aanwezige biotopen is onder andere gelet op aanwijzingen voor vaste verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van vogels.

2.3.3 Toets gebiedsbescherming – N2000

Algemeen

Het plangebied ligt op ruim 1,5 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug en op ruim 2,5 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Boetelerveld. Er is gestart met het bepalen welke (mogelijke) negatieve gevolgen kunnen optreden door uitvoering van projecten voortvloeiend uit het bestemmingsplan. Daarbij is op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek beoordeeld welke beschermde natuurwaarden met instandhoudingsdoelen in en rondom het plangebied aanwezig (kunnen) zijn. Vervolgens is beoordeeld of negatieve gevolgen te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden, en zo ja, of deze significant (kunnen) zijn. Indien (mogelijk) sprake is van significant negatieve gevolgen is advies gegeven over te nemen vervolgstappen, zoals nader onderzoek of een vergunningaanvraag.

Stikstofdepositie

In het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug en Boetelerveld en andere omliggende Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten aanwezig. De

gevolgen van stikstofdepositie door het gebruik van het nieuwe viaduct mogelijk gemaakt door het bestemmingsplan zijn daarom in beeld gebracht aan de hand van een modelberekening met AERIUS Calculator (2021.1, release 21 juni 2022) en getoetst aan de huidige kaders van de Wnb.

Sinds 1 juli 2021 geldt een vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming voor vervolgstappen als gevolg van stikstofdepositie door bouw- en aanlegwerkzaamheden. Voor de geplande werkzaamheden is het daardoor niet langer noodzakelijk om gevolgen door stikstofdepositie voor de aanlegfase inzichtelijk te maken middels een AERIUS-berekening.

Voor voorliggende ontwikkeling is alleen de gebruiksfase doorgerekend. Hierbij is nagegaan of de nieuwe loop van het wegtracé leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

2.3.4 Toets gebiedsbescherming – Natuurnetwerk Nederland

Voor het onderdeel NNN is bepaald of het plangebied binnen of buiten het NNN ligt. Vervolgens is aan de hand van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek beoordeeld of er door de het plan effecten kunnen optreden op de wezenlijke kenmerken en waarden NNN. Ook als het plangebied buiten het NNN kunnen indirect negatieve effecten optreden (zogenaamde externe werking) waarvoor het noodzakelijk is om – in kader van een goede ruimtelijke ordening – effecten inzichtelijk te maken. Indien sprake is van negatieve effecten dan is er een advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen.

2.3.5 Toets soortbescherming

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en veldbezoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedsfeer van het plan. Vervolgens is beoordeeld of door uitvoering van projecten voortvloeiend uit het bestemmingsplan verbodsbepalingen overtreden kunnen worden. Ook wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om ontheffing te voorkomen, of een ontheffingsplicht van toepassing is en of vervolgonderzoek nodig is om kennisleemten op te vullen.

2.3.6 Toets houtopstanden

Voor het onderdeel houtopstanden is bepaald of het plangebied binnen of buiten de bebouwde kom Wnb is gelegen. Vervolgens is beoordeeld of er daadwerkelijk sprake is van beschermde houtopstanden, zoals bedoeld in de Wnb, en is bepaald of er uitzonderings- of vrijstellingsregels gelden.

3. Gebiedsbescherming – Natura 2000

3.1 Relevante Natura 2000-gebieden

3.1.1 Ligging en afbakening Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op ruim 1,5 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug en op ruim 2,5 kilometer afstand van Natura 2000-gebied Boetelerveld (zie figuur 3.1). Andere Natura 2000-gebieden liggen op nog grotere afstand van het plangebied. Negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen zijn, met uitzondering van gevolgen door stikstofdepositie, op voorhand uitgesloten vanwege de aard en omvang van het plan en de afstand van het plangebied tot omliggende Natura 2000-gebieden. Er zijn ten aanzien van Natura 2000 – behalve mogelijk voor stikstofdepositie – geen vervolgstappen aan de orde.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied Boetelerveld (licht groene vlak) en Sallandse Heuvelrug (turquoise vlak). Bron achtergrond: PDOK.

3.2 Stikstofdepositie

Het onderdeel stikstofdepositie is uitgewerkt in een separate rapportage 'Stikstofberekening kruising N35 en Stationsweg, Haarle' van 8 november 2023 (Gerritsma, 2023). Uit de opgestelde berekeningen blijkt dat geen sprake is van een toename van stikstofdepositie.

4. Gebiedsbescherming – NNN

4.1 Situatie planlocatie

Het plangebied ligt op ongeveer 1,3 kilometer afstand van het nabijgelegen NNN-deelgebied Sallandse Heuvelrug en op ongeveer 2,3 kilometer afstand van de zone ondernemen met natuur en water buiten het NNN rondom NNN-deelgebied Boetelerveld (zie figuur 4.1). Het daadwerkelijke NNN Boetelerveld komt overeen met de begrenzing van het Natura 2000-gebied Boetelerveld.

Figuur 4.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natuur Netwerk Nederland (groene vlakken). Bron achtergrond: PDOK.

4.2 Beoordeling en conclusie

Directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, waaronder oppervlakteverlies, worden vanwege de ligging van het NNN ten opzichte van het plangebied op voorhand uitgesloten. Indirecte (uitstralende) effecten door bijvoorbeeld licht of geluid worden gezien de aard en omvang van het plan, de afstand en tussenliggende elementen (o.a. woningen, agrarische percelen en infrastructuur) eveneens op voorhand uitgesloten. Vaststelling van het bestemmingsplan is dus niet in strijd met de provinciale regels omtrent de bescherming van het NNN. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde voor het NNN.

5. Soortbescherming

5.1 Flora

Tijdens het quickscan veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De bomen binnen het plangebied bestaan uit aangeplante zomereiken. In het meest noordelijke bosje tegen het spoor groeien ook zwarte els en ratelpopulier. In de grazige bermen en greppels binnen het plangebied zijn algemene plantensoorten aangetroffen, waaronder wilde peen, grote wederik, haagwinde, ridderzuring, grote (water) weegbree, riet, rode klaver, akkerdistel en grote brandnetel. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) zijn ook geen beschermde plantensoorten te verwachten binnen het plangebied. Vervolgstappen voor de soortgroep flora zijn niet aan de orde.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 5.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen, kelders en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebied

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. In de te kappen bomen zijn geen voor vleermuizen geschikte boomholtes aangetroffen. De enige (spechten)holtes in het plangebied bevinden zich in enkele populieren langs het spoor (zie figuur 5.1). Deze bomen blijven behouden. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daardoor uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde.

Foerageergebied

Door de aanwezigheid van bomenrijen wordt het plangebied mogelijk gebruikt als foerageergebied door enkele vleermuizen. Door het open karakter van het plangebied worden echter geen hoge aantallen aan vleermuizen verwacht. Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat daarom slechts beperkt foerageergebied verloren. Bovendien zijn de erven in de omgeving van het plangebied en de begroeiing langs de spoorlijn Zwolle-Almelo meer geschikt als foerageergebied. Omdat in de omgeving ruim voldoende te behouden alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn, is het nemen van vervolgstappen ten aanzien van foerageergebieden van vleermuizen niet aan de orde.

Figuur 5.1 Spechtenholte in een ratelpopulier ter hoogte van de spoorlijn. Foto: Ecogroen.

Vliegroute

Langs de Stationsweg staan regelmatig bomenrijen die kunnen fungeren als vliegroute voor vleermuizen als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. De bomen langs de Stationsweg verbinden het gebied ten zuiden van de N35 (buitengebied Haarle) met het gebied ten noorden van de N35 (buitengebied Luttenberg). Ten behoeve van de werkzaamheden worden enkele bomen aan de oostzijde van het kruispunt gekapt. Doordat bomen aan de westzijde behouden blijven, blijft ook de functionaliteit van een eventuele vliegroute intact. Door het ontbreken van doorlopende, opgaande lijnvormige structuren zoals bomen langs de N35 ten westen en oosten van het plangebied wordt de aanwezigheid van een van oost naar west (en west naar oost) lopende vliegroute voor vleermuizen uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen is daarmee niet aan de orde.

5.2.2

Grondgebonden zoogdieren

Marterachtigen en egel

Op de N35 zijn diverse waarnemingen bekend van aangereden egels en marterachtigen als das, bunzing en steenmarter. Op basis van het veldbezoek en het ontbreken van rommelhoekjes, bebouwing, dekking biedende elementen en reliëf wordt de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor marterachtigen uitgesloten binnen het gebied waar werkzaamheden plaatsvinden. Alleen het bosje langs de spoorlijn kan door egel, wezel, hermelijn en bunzing worden gebruikt als verblijfplaats door de aanwezigheid van enkele takken- en bladerhopen. Doordat dit bosje blijft behouden worden negatieve effecten op deze soorten uitgesloten. Het plangebied wordt mogelijk incidenteel gebruikt als foerageergebied van deze soorten. Er zijn in de omgeving echter ruim voldoende alternatieve en beter geschikte foerageergebieden voor kleine marterachtigen en egel aanwezig in de vorm van graslanden, akkers, perceelranden, bossen en spoorbermen. Er is dan ook geen sprake van verlies van essentieel foerageergebied in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van marterachtigen en egel is daardoor niet aan de orde.

Eekhoorn

Af en toe worden eekhoorns gezien in en rondom het dorp Haarle (NDFF, 2022). Ook zijn verkeersslachtoffers gemeld op de N35. Binnen het plangebied zijn geen eekhoorns of sporen van eekhoorns (zoals nesten) aangetroffen. Groene erven in de omgeving van het plangebied zijn wel geschikt voor eekhoorn, zoals Almeloseweg 11. Bij Stationsweg 34 is in 2022 nog een eekhoorn gemeld. Bij de kap van bomen gaan geen verblijfplaatsen van eekhoorns verloren. Op basis van de terreinkenmerken bestaat het plangebied hooguit uit niet-essentieel foerageergebied. Geschikt foerageergebied in de omgeving blijft behouden. Negatieve effecten op eekhoorn worden daarmee uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van eekhoorn is niet aan de orde.

Grote bosmuis

Op de Eelerberg, hemelsbreed ruim 4,5 kilometer afstand van het plangebied, zijn waarnemingen bekend van grote bosmuis (NDFF, 2022). Grote bosmuis leeft in bosrijke gebieden met een goed ontwikkelde ondergroei. Dit habitat is enkel aanwezig in het bosje langs de spoorlijn. Doordat dit bosje blijft behouden worden negatieve effecten op grote bosmuis uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van grote bosmuis is niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen en/of onmisbaar foerageergebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals otter en waterspitsmuis) worden op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn binnen het plangebied vaste verblijfplaatsen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten. Dit zijn onder andere de huisspitsmuis, dwergmuis, gewone bosmuis en rosse woelmuis. Bij werkzaamheden binnen het plangebied kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

5.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1). Van veel vogels zijn de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 5.2).

Kader 5.2 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in provincie Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten van de boerenzwaluw, boomvalk, bosuil, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, ooievaar, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, torenvalk, wespandief, zeearend, zwarte specht en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5.3.1 *Vogels met jaarrond beschermde nesten*

Steenuil en kerkuil

In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van steenuil en kerkuil bekend (NDFF, 2022). Aan de oostgevel van Stationsweg 17A is een steenuilenkast aanwezig. Volgens de bewoners is deze (nog) niet bewoond. Ook zijn geen sporen van uilen, zoals braakballen op uitwerpselen, aangetroffen bij de nestkast of binnen het plangebied. Het intensief beheerde grasland waar het zuidelijke deel van het plangebied grotendeels uit bestaat, wordt hooguit incidenteel als foerageergebied gebruikt door soorten als steenuil of kerkuil. In de omgeving zijn ruim voldoende alternatieve foerageergebieden voorhanden. Bij uitvoering van de werkzaamheden is daardoor geen sprake van negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van steenuil en kerkuil. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van steenuil en kerkuil is daarom niet aan de orde.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

Op basis van terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) worden geen nestplaatsen van overige broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen (zoals buizerd of roek) verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde voor deze soorten.

5.3.2 *Overige vogels*

Door de aanwezigheid van bomen is binnen het plangebied geschikt broedbiotoop aanwezig voor vogelsoorten als houtduif, zwarte kraai en vink. Voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten geldt een verbod op handelingen die soorten en bewoonde nesten beschadigen of verstoren.

Bij het voorgenomen initiatief kunnen nesten van algemene broedvogels verloren gaan. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt beschadigd of verstoord, ongeacht de datum.

Bij de voorgenomen werkzaamheden is het nodig om rekening te houden met broedende algemeen voorkomende vogels. Dit kan door zoveel mogelijk buiten het broedseizoen te werken. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een aantal soorten, zoals houtduif, kunnen vroeg starten met broeden maar kunnen ook tot laat in het seizoen doorgaan met broeden. Daarom adviseren we bij werkzaamheden in de periode 15 februari tot 15 november voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake kundige uit te laten voeren. Mochten broedende vogels aanwezig zijn en schade aan nesten is niet te voorkomen, dan dienen de werkzaamheden ter plekke te worden uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.

5.4 **Amfibieën**

Op basis van het veldbezoek, de habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) wordt de aanwezigheid van in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn opgenomen en overige nationaal beschermde amfibieën (zoals heikikker en alpenwatersalamander) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Mogelijk vindt wel overwintering van amfibieën als bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad plaats in de strooisellaag van greppels in het plangebied. Bij werkzaamheden binnen het plangebied kunnen enkele exemplaren van amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

5.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) worden binnen het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen of ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

6. Houtopstanden

6.1 Bebouwde kom Wet natuurbescherming

De houtopstanden binnen het plangebied liggen allen buiten de begrenzing van de bebouwde kom Wnb (bbk Wnb) van de gemeente Hellendoorn (zie bijlage 3 en 4; gemeente Hellendoorn, 2019). Een houtopstand buiten de bbk Wnb is beschermd onder de Wnb wanneer die onderdeel uitmaakt van een zelfstandige eenheid van meer dan 10 are of als het een rijbeplanting betreft die uit meer dan 20 bomen bestaat (zie kader 2.1). Wel gelden er diverse uitzonderingen (zie kader 6.1). Ook zijn de gemeentelijke regels van toepassing op houtopstanden gelegen buiten de begrenzing van de bbk Wnb.

Kader 6.1 Uitzonderingen Wet natuurbescherming onderdeel houtopstanden (artikel 4.1 Wnb)

Voor onderstaande houtopstanden is een meldingsplicht (kapmelding) niet aan de orde:

- Houtopstanden op erven en in tuinen;
- Onderhoud om de groei van het overblijvende groen te bevorderen (dunning);
- Periodiek kappen van hak- of griendhout;
- Houtopstanden waarvoor vrijstelling is verleend;
- Wegbeplanting en eenrijige beplantingen die bestaan uit populieren of wilgen, op of langs landbouwgronden en waterwegen;
- Vruchtbomen en windschermen om boomgaarden;
- Naaldbomen van maximaal 20 jaar oud, bedoeld als kerstbomen;
- Kweekgoed;
- Beplanting die bestaat uit populieren, wilgen, essen of elzen voor de productie van houtige biomassa als zij:
 - Tenminste eens per 10 jaar worden geoogst;
 - Een aaneengesloten beplantingseenheid zijn die bestaat uit minstens tienduizend stoven per hectare en die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken, breder dan 2 meter;
 - Na 1 januari 2013 zijn aangelegd.

6.2 Resultaten

In de noordwesthoek van het plangebied, direct langs de spoorlijn, is een houtopstand aanwezig van meer dan 10 are. Deze houtopstand blijft gedurende de werkzaamheden gehandhaafd. In de bermen rondom van de kruising van de Almeloseweg (N35) en de Stationsweg zijn houtopstanden aanwezig met een minimaal oppervlakte van min of meer 10 are. Afhankelijk van de meetwijze en jaargetijde (formaat van de boomkroon) zijn deze houtopstanden net wel of net niet groter dan 10 are. Deze houtopstanden vallen niet onder de uitsluitingsregels van de Wnb (bijv. erfbeplanting; zie

kader 6.1) en zijn daarom beschermd als houtopstand onder de Wnb. De bomen die gekapt worden (zie bijlage 3) maken onderdeel uit van deze houtopstanden en dus geldt er een meld- en herplantplicht bij de provincie Overijssel. Ook de gemeentelijke kapregels zijn van toepassing op deze houtopstanden.

Overige houtopstanden binnen het plangebied vallen onder de uitzonderingen zoals genoemd in kader 6.1, zijn kleiner dan 10 are of behoren tot een bomenrij van minder dan 20 bomen. Een meldingsplicht en herplantingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming is voor deze houtopstanden daarom niet aan de orde bij kap. Wel zijn de kapregels van de gemeente Hellendoorn van toepassing, mits het gaat om bomen met een stamdiameter van 30 centimeter of meer op een hoogte van 130 centimeter boven maaiveld.

Vervolgstappen ten aanzien van houtopstanden zijn aan de orde voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

6.3 Vervolgstappen

6.3.1 *Meldings- en herplantingsplicht*

Voor de houtopstanden is een meld- en herplantplicht noodzakelijk. Een melding van eventuele kap moet minimaal zes weken, maar niet eerder dan één jaar voorafgaand aan de kapwerkzaamheden worden ingediend bij de provincie Overijssel. Indien bomen geveld worden, moeten deze binnen drie jaar herplant worden. De nieuwe beplanting moet kwalitatief en kwantitatief in verhouding staan tot de gevelde bomen. Wanneer niet op dezelfde plaats herplant kan worden, moet een ont-heffing aangevraagd worden voor herbeplanting op andere grond.

6.3.2 *Gemeentelijke regels*

De bomen in het plangebied staan niet op de “waardevolle bomenkaart” van gemeente Hellendoorn (2021). Naast de Wet natuurbescherming geldt voor alle bomen en houtopstanden binnen het plangebied dat de kapregels van de gemeente Hellendoorn van toepassing zijn. Conform de kapverordening van de gemeente Hellendoorn is het aanvragen van een kapvergunning noodzakelijk op moment dat de te kappen bomen op 130 cm boven maaiveld een stamdiameter hebben van meer dan 30 centimeter. Tijdens het veldbezoek is de stamdiameter van de te kappen bomen niet in kaart gebracht. Voor het kappen van bomen die op 1,30 meter hoogte boven maaiveld een diameter kleiner dan 30 centimeter hebben, is geen omgevingsvergunning vereist.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Gemeente Hellendoorn (2019). Bebouwde kom Wet natuurbescherming. Wijziging 2019. Tekeningnummer GA-2016-001v5.

Gemeente Hellendoorn (2021). Waardevolle bomenkaart. Versie: 2 juli 2021.

Internet

NDFF (2022). Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>. Geraadpleegd augustus 2022.

Provincie Overijssel (2022). Atlas van Overijssel. <https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1>. Geraadpleegd augustus 2022.

Bijlagen

Bijlage 1

Locatie wegvakken AERIUS-berekening

Figuur B1 Locatie wegvakken huidige situatie. Bron achtergrond: PDOK.

Figuur B2 Locatie wegvakken toekomstige gebruiksfase. Bron achtergrond: gemeente Hellendoorn.

Bijlage 2

AERIUS-berekening gebruiksfase

Bijlage 3

Te kappen bomen